

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра ділової іноземної мови та перекладу
Кафедра романо-германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету (директор
навчально-наукового інституту)
факультету іноземних мов
(вказати назву структурного
підрозділу)

Світлана ВІРОТЧЕНКО
(вказати П.І.Б керівника)

“ 26 ” серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до мовознавства та літературознавства

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	В – Культура, мистецтво та гуманітарні науки
	А - Освіта
спеціальність	В11 Філологія; А4 Середня освіта
освітня програма	Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови); Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)
спеціалізація	В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; В11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; В11.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська; В11.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
вид дисципліни	обов’язкова
факультет	іноземних мов

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

“26” серпня 2026 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Шевченко Ірина Семенівна, докт. філол. наук, професор, завідувач кафедри ділової іноземної мови та перекладу

Черкашина Тетяна Юрійвна, докт. філол. наук, професор професор ЗВО кафедри романо-германської філології

Програму схвалено на засіданні кафедри ділової іноземної мови та перекладу .

«26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри ділової іноземної мови та перекладу

Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри ділової романо-германської філології

«26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри романо-германської філології

Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Програму погоджено з гарантами освітніх (професійних/наукових) програм:

Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

Людмила СОЛОЩУК

Французька мова та література
і переклад та англійська мова

Діана ПЕСОЦЬКА

Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

Наталія КАРПУСЕНКО

Переклад (китайська та англійська мови)

Юлія ЛАХМОТОВА

Переклад (іспанська та англійська мови)

Тетяна БОЧАРНИКОВА

Середня освіта (англійська мова, друга
іноземна мова та зарубіжна література)

Анна КОТОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

26 серпня 2026 року, протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

(підпис)

Анна КОТОВА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства та літературознавства» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів спеціальності «В11 Філологія»; Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (китайська та англійська мови); та спеціальності «А4 Середня освіта» Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)

спеціалізації:

B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська;

B11.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька;

B11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька;

B11.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська;

B11.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська;

A4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: створення теоретичного підґрунтя для розуміння фундаментальних понять системи й структури мови на матеріалі слов'янських, германських, романських, східних мов. Зокрема, курс ознайомлює здобувачів вищої освіти з основами фонетики, лексикології, граматики, з принципами мовознавства як науки, з походженням та історичним розвитком мови, її генеалогічною та типологічною класифікаціями, з проблемами сутності та функціонування мови, її системи та структури, з відношенням мови й суспільства, мови й мислення, а також з розвитком письма, графіки, орфографії. Курс тісно пов'язаний із циклом інших теоретичних лінгвістичних дисциплін (порівняльна лексикологія, порівняльна стилістика, порівняльна граматика, лінгвокраїнознавство, вступ до перекладознавства, вступ до літературознавства), адже інтегровані компетентності бакалавра потребують не тільки високого практичного рівня мовної підготовки, а й поглиблених знань стосовно загальних закономірностей функціонування мовної системи. Також курс покликаний сформувати у здобувачів вищої освіти фундаментальні уявлення про літературознавство як науку, літературу як вид мистецтва і виробити практичні навички здійснення літературознавчого аналізу тексту.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: надати здобувачам вищої освіти можливість розуміння базових принципів мови як системи й структури на матеріалі різних європейських мов за у порівнянні з рідною мовою; систематизація та поглиблення наявних знань із фонетики, лексикології, фразеології, граматики, словотвору; ознайомлення із найважливішими темами курсу загального мовознавства (сутність мови та її основні функції, співвідношення мови й мислення, знакова природа мови, її походження та закономірності історичного розвитку, форми існування та різновиди, класифікація мов світу на основі їхньої спорідненості та морфологічної будови тощо); поясненні базових лінгвістичних понять і термінів; формуванні достатнього рівня знань про літературознавство як науку; специфіку художньої літератури; родо-жанрові та архітектонічні особливості художніх творів; поетику художнього твору; напрями, течії і школи у світовому літературознавстві; особливості віршування; основні проблеми аналізу та інтерпретації літературно-художнього твору.

1.3. Кількість кредитів: 4 (денна та заочна форма навчання)

1.4. Загальна кількість годин: 120 (денна та заочна форма навчання)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання (дистанційна)	Заочна форма навчання (дистанційна)
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
56 год.	16 год.
Практичні, семінарські заняття	
8 год	2 год
Самостійна робота:	
56 год.	102 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ОП Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

Фахові компетентності :

ФК1. Мовно-комунікативна компетентність. Здатність забезпечувати навчання державною мовою, з урахуванням особливостей мовного середовища, спілкуватися іноземною мовою у професійному контексті, і сприяти розвитку мовно-комунікативних умінь та навичок здобувачів освіти, дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

ФК2. Предметно-методична компетентність. Здатність моделювати зміст філологічної освіти відповідно до державних стандартів, формувати й розвивати ключові компетентності та наскрізні вміння, здійснювати інтегроване навчання, обирати та застосовувати сучасні методики й технології навчання, а також формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти.

ФК13. Професійна (філологічна) компетентність. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної та філологічної наук у процесі викладання іноземної мови і зарубіжної літератури, визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК17. *Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.*

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів

ОП Переклад (іспанська та англійська мови)

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК14. *Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці*

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філології, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності :

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Фахові компетентності :

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною (мовознавчою та перекладознавчою) термінологією китайської та англійської мов для розв'язання професійних завдань.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ОП Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)

ПРН2. Моделювати зміст освіти у галузі іноземної філології відповідно до державних стандартів, інтегруючи сучасні методики та технології навчання для формування ключових компетентностей і ціннісних ставлень здобувачів освіти в умовах невизначеності освітнього процесу, розв'язуючи складні завдання, що виникають у процесі адаптації до змін.

ПРН9. Прогнозувати результати освітнього процесу у межах іноземної філології та ефективно його планувати, застосовуючи стратегії адаптації до змінюваних умов та невизначеності освітнього середовища.

ПРН13. Застосовувати на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей учнів.

ПРН15. Сприяти опануванню здобувачами освіти іноземної мови для вирішення комунікативних завдань у життєвих ситуаціях.

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ОП Переклад (іспанська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий, перекладознавчий аналіз китайськомовних та англомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції східної та германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови та мовлення, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі східної та германської філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН19. Мати навички участі в наукових дослідженнях у галузі східної та германської філології.

ПРН22. Доводити конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства, володіти основними поняттями ієрогліфіки, фонетики, фонології, лексикології, словотвору, етимології, морфології, синтаксису; визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови.

1.8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни

Знання матеріалу гуманітарних дисциплін і географії в обсязі середньої школи, та української і однієї з іноземних мов (англійська, німецька, французька або іспанська) в обсязі, що відповідає вступному рівню національного мультипредметного тесту України; знання матеріалу шкільного курсу з української та зарубіжної літератур.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Система мови

- Тема 1.1. Мовознавство як наука. Сутність, природа і функції мови. Мова як система і структура
- Тема 1.2. Фонетика і фонологія. Мовний апарат людини.
- Тема 1.3. Лексикологія. Слово як основна одиниця мови. Фразеологія.
- Тема 1.4. Матеріальна структура слова. Класифікація морфем Словотвір.
- Тема 1.5. Граматика. Лексичне та граматичне значення слова. Граматичні категорії. Аналітичні і синтетичні способи вираження граматичного значення. Морфологія. Частини мови. Синтаксис. Типи синтаксичного зв'язку. Словосполучення. Речення. Актуальне членування речення.

Розділ 2. Система мовлення

- Тема 2.1. Генеалогічна класифікація мов світу. Етапи становлення мов слов'янської, германської, романської груп. Еволюція писемності.
- Тема 2.2. Мова як суспільно-культурне і когнітивне явище. Онтологія мови. Мова у поліетнічному суспільстві. Нейролінгвістика і соціолінгвістика про білінгвізм і діглосію. Мовні права особистості і мовна політика у країнах світу.
- Тема 2.3. Гендерна лінгвістика. Національно-культурна специфіка мовленнєвої поведінки.
- Тема 2.4. Сучасні лінгвістичні теорії: Прагмалінгвістика. Дискурсологія. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.
- Тема 2.5. Стилїстика як галузь мовознавства.

Розділ 3. Система образності літературного твору. Аналіз та інтерпретація

- Тема 3.1. Літературознавство та інші наукові дисципліни. Структура літературознавства. Предмет і завдання курсу. Літературознавство та лінгвістика. Літературознавство та історія. Літературознавство та психологія. Літературознавство та філософія. Основні й допоміжні літературознавчі дисципліни.
- Тема 3.2. Специфіка художньої літератури. Предмет і функції художньої літератури. Художня література як вид мистецтва.
- Тема 3.3. Поняття літературно-художнього образу. Специфіка, структура та класифікація літературно-художнього образів.
- Тема 3.4. Мова художнього твору. Лексичні засоби. Тропи. Фігури поетичного синтаксису. Фонічні засоби.
- Тема 3.5. Зображальні властивості літератури. Візуалізація в літературі. Інтермедіальність. Портрет. Пейзаж. Інтер'єр. Кінопоетика.
- Тема 3.6. Аналіз та інтерпретація художнього твору. Різновиди аналізу художнього твору. Поняття про інтерпретацію.

Розділ 4. Поетикальні властивості літературного твору.

- Тема 4.1. Структура літературного твору. Зміст і форма. Тема. Ідея. Сюжет і композиція.
- Тема 4.2. Віршування. Силабічна, силабо-тонічна та тонічна системи віршування. Строфіка. Зорова поезія.
- Тема 4.3. Внутрішня організація прозового тексту. Наративні особливості літературного тексту: Фокалізація. Наратор. Образ автора. Образ читача. Ліричний герой.
- Тема 4.4. Час і простір художнього твору. Хронотоп. Час. Простір.
- Тема 4.5. Роди і жанри літератури. Рід. Жанр. Метажанр. Епос і епічні жанри. Лірика і ліричні жанри. Драма і драматичні жанри. Ліро-епос та ліро-епічні жанри.
- Тема 4.6. Напрями, течії, школи в історії літературознавства. Напрямок, течія, угруповання, школа як наукові поняття. Бароко. Рококо. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм. Екзистенціалізм. Соцреалізм. Магічний реалізм. Постмодернізм.
- Тема 4.7. Транстекстуальність. Транстекстуальність: інтертекстуальність, гіпертекстуальність, паратекстуальність, метатекстуальність, архітекстуальність.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Система мови												
Тема 1.1	5	2				3	7	1	1			6
Тема 1.2	5	2				3	7	1				5
Тема 1.3.	7	4				3	5,5	0,5				5
Тема 1.4.	5	2				3	5,5	0,5				5
Тема 1.5.	9	4	2			3	6	1				5
Розділ 2. Система мовлення												
Тема 2.1.	5	2				3	6	1	1			5
Тема 2.2..	5	2				3	6	1				5
Тема 2.3.	7	4				3	5,5	0,5				5
Тема 2.4.	5	2				3	5,5	0,5				5
Тема 2.5.	7	4	2			1	6	1				5
Разом за розділами 1,2	60	28	4			28	60	8	1			51
Розділ 3. Система образності літературного твору. Аналіз та інтерпретація												
Тема 3.1.	4	2				2	4	1				3
Тема 3.2.	4	2				2	4					4
Тема 3.3.	4	2				2	4					4
Тема 3.4.	4	2				2	4					4
Тема 3.5.	4	2				2	5	1				4
Тема 3.6.	6	1	4			1	5		1			4
Розділ 4. Поетикальні властивості літературного твору												
Тема 4.1.	4	2				2	4					4
Тема 4.2.	4	2				2	4					4
Тема 4.3.	4	2				2	6	2				4
Тема 4.4.	4	2				2	6	2				4
Тема 4.5.	4	2				2	4					4
Тема 4.6.	12	6				6	6	2				4
Тема 4.7.	2	1				1	4					4
Разом за розділами 3,4	60	28	4			28	60	8	1			51
Усього за курсом	120	56	8			56	120	16	2			102

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	2	3	4
	Розділ 1. Система мови		
1.1	Мовознавство як наука: об'єкт і предмет, різновиди; зв'язок з іншими науками. Система мовознавчих дисциплін: мовознавство загальне і часткове, теоретичне і прикладне, синхронічне і діахронічне. Сутність мови: природа і функції мови. Мова як явище біологічне, психічне, суспільне. Мова і мовлення. Структура та ієрархія рівнів мови. Мова як суспільно-культурне явище.	2	1
1.2.	Фонетика і фонологія. Мовний апарат людини. Три аспекти вивчення звуків (акустичний, артикуляційний, функційний). Принципи класифікації голосних та приголосних звуків. Звук і фонема. Наголос. Інтонація. . Функціональні зміни фонем.	2	
1.3.	Лексикологія. Слово як основна одиниця мови. Співвідношення слова й поняття. Словниковий склад мови. Полісемія слова. Синоніми. Антоніми. Омоніми. Пароніми. Поняття семантичного поля. Фразеологія. Класифікація фразеологізмів: за структурою, за семантичним принципом, за походженням. Етимологія. Типи лексики за походженням (питомі й запозичені слова).	4	
1.4.	Матеріальна структура слова. Поняття морфеми. Класифікація морфем (кореневі та службові). Афікси. Основа слова. Формотвірні / словотвірні афікси. Основа слова. Словотвір. Основні продуктивні моделі словотвору.	2	
1.5.	Граматика. Лексичне та граматичне значення слова. Поняття граматики та її одиниці. Граматичні категорії. Лексико-граматичні категорії. Аналітичні і синтетичні способи вираження граматичного значення. Морфологія. Частини мови. Іменник, прикметник, займенник, дієслово. Службові частини мови. Морфологічна (типологічна) класифікація мов світу. Синтаксис. Типи синтаксичного зв'язку. Форми підрядного зв'язку: узгодження, керування, прилягання. Словосполучення. Речення як основна одиниця синтаксису. Актуальне членування речення: поняття теми й реми.	4	2
	Розділ 2. Система мовлення		
2.1.	Мовна спорідненість та генеалогічна класифікація мов світу. Етапи становлення мов слов'янської, германської, романської груп. Еволюція писемності, графіки, орфографії.	2	

2.2.	Мова як суспільно-культурне і когнітивне явище. Онтологія мови, етапи засвоєння мови людиною. Мова у поліетнічному суспільстві. Нейролінгвістика і соціолінгвістика про білінгвізм і діглосію. Мовна особистість та її ролі у комунікації. Мовні права особистості і мовна політика у країнах світу.	2	
2.3.	Поняття гендерної лінгвістики. Національно-культурна специфіка мовленнєвої поведінки	4	
2.4.	Сучасні лінгвістичні теорії: Прагмалінгвістика. Дискурс. Стратегії і тактики дискурсу. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика: мовна концептуалізація категоризація знань.	2	
2.5.	Стилістика як галузь мовознавства. Розділи стилістики та їхні завдання. Принципи стилістики. Поняття функційного стилю, підстилю, жанру. Офіційно-діловий, публіцистичний, науковий, розмовний, художній стиль та їх ознаки. Стилістичні ресурси (засоби) мови: фонетичні, лексичні, синтаксичні. Фігури мовлення (тропи). Фігури суміщення і заміщення.	4	2
Разом за розділами 1,2		28	4
	Розділ 3. Система образності літературного твору. Аналіз та інтерпретація		
3.1.	Літературознавство та інші наукові дисципліни. Структура літературознавства. Предмет і завдання курсу. Літературознавство та лінгвістика. Літературознавство та історія. Літературознавство та психологія. Літературознавство та філософія. Основні й допоміжні літературознавчі дисципліни.	2	1
3.2.	Специфіка художньої літератури. Предмет і функції художньої літератури. Художня література як вид мистецтва.	2	
3.3.	Поняття літературно-художнього образу. Специфіка, структура та класифікація літературно-художнього образів.	2	
3.4.	Мова художнього твору. Лексичні засоби. Тропи. Фігури поетичного синтаксису. Фонічні засоби.	2	
3.5.	Зображальні властивості літератури. Візуалізація в літературі. Інтермедіальність. Портрет. Пейзаж. Інтер'єр. Кінопоетика	2	1
3.6.	Аналіз та інтерпретація художнього твору. Різновиди аналізу художнього твору. Поняття про інтерпретацію.	1	
	Розділ 4. Поетикальні властивості літературного твору		
4.1.	Структура літературного твору. Зміст і форма. Тема. Ідея. Сюжет і композиція.	2	
4.2.	Віршування. Силабічна, силабо-тонічна та тонічна системи віршування. Строфіка. Зорова поезія.	2	
4.3.	Внутрішня організація прозового тексту. Наративні особливості літературного тексту: Фокалізація. Наратор. Образ автора. Образ читача. Ліричний герой.	2	2

4.4.	Час і простір художнього твору. Хронотоп. Час. Простір.	2	2
4.5.	Роди і жанри літератури. Рід. Жанр. Метажанр. Епос і епічні жанри. Лірика і ліричні жанри. Драма і драматичні жанри. Ліро-епос та ліро-епічні жанри.	2	
4.6.	Напрями, течії, школи в історії літературознавства. Напрямок, течія, угруповання, школа як наукові поняття. Бароко. Рококо. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм. Екзистенціалізм. Соцреалізм. Магічний реалізм. Постмодернізм.	6	2
4.7.	Транстекстуальність: інтертекстуальність, гіпертекстуальність, паратекстуальність, метатекстуальність, архітекстуальність.	1	
Разом за розділами 3, 4		28	8
Усього годин		56	16

Теми практичних занять

№ з/п.		Кількість годин	
		Денне	Заочне
1	Розділ 1. Система мови. Фонетика, лексика, граматика. Типологічна класифікація мов світу	2	1
2	Розділ 2. Генеалогічна класифікація мов світу. Еволюція мови і писемності. Мова як суспільно-культурне і когнітивне явище. Сучасні лінгвістичні теорії.	2	
3	Розділ 3-5. Аналіз та інтерпретація художнього твору	4	1
	Разом	8	2

5. Завдання для самостійної роботи Денна/заочна форма

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (дф/зф)
	<i>Розділ 1</i>	
1.1	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.1 та їхній аналіз.	3 / 6
1.2	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.2 та їхній аналіз..	3 / 5
1.3	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.3 та їхній аналіз..	3 / 5
1.4	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.4 та їхній аналіз.	3 / 5
1.5	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 1.5 та їхній аналіз. Підготовка до проміжної контрольної роботи за розділом 1, темами 1.1. – 1.5	3 / 5
	<i>Розділ 2</i>	
2.1	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.1 та їхній аналіз.	3 / 5
2.2	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.2 та їхній аналіз.	3 / 5

2.3	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.3 та їхній аналіз.	3 / 5
2.4	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.4 та їхній аналіз..	3 / 5
2.5	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 2.5 та їхній аналіз. Підготовка до виконання проміжного тесту за розділом 2 темами 2.1. – 2.5.	1 / 5
	Разом за Розділами 1-2	28 / 51
	Розділ 3	
3.1.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.1 та їхній аналіз.	2/3
3.2.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.2. та їхній аналіз.	2/4
3.3.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.3. та їхній аналіз.	2/4
3.4.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.4. та їхній аналіз.	2/4
3.5.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 3.5. та їхній аналіз.	2/4
3.6.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 5.1. та їхній аналіз. Підготовка до практичних занять за темою 5.1.	1/4
	Розділ 4	
4.1.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.1. та їхній аналіз.	2/4
4.2.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.2. та їхній аналіз.	2/4
4.3.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.3. та їхній аналіз.	2/4
4.4.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.4. та їхній аналіз.	2/4
4.5.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.5. та їхній аналіз. Підготовка до виконання та виконання проміжного тесту за темою 4.5.	2/4
4.6.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 4.6. та їхній аналіз. Підготовка до виконання та виконання проміжного тесту за темою 4.6.	6/4
4.7.	Робота з конспектом і підручником, ознайомлення з поняттями за Темою 5.2. та їхній аналіз.	1/4
	Разом за Розділами 3-4	28 / 51
	Усього	56 / 102

Правила використання штучного інтелекту

Правила використання ШІ регламентуються Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту

Політика декларує застосування в Університеті трирівневої класифікації моделей використання ШІ.

5.2.1. Модель «ШІ заборонено» – види діяльності, що вимагають демонстрації базових когнітивних навичок, пам'яті, миттєвого аналізу без допомоги технологій (зокрема усні опитування, аудиторні контрольні роботи, іспити тощо).

5.2.2. Модель «ШІ як асистент» – дозволяється використання ШІ для визначення предметної області, покращення граматики, структурування плану, пошуку літератури (з верифікацією). Фінальний текст/продукт створюється суб'єктом використання ШІ.

5.2.3. Модель «ШІ як інструмент» – види діяльності, що передбачають обов'язкове використання ШІ (наприклад, порівняння відповідей різних моделей, генерація коду з подальшою оптимізацією, створення зображень тощо).

6.1. У освітній діяльності (для здобувачів вищої освіти) рекомендується:

- використання ШІ для отримання пояснень складних концепцій, самоперевірки знань за допомогою тестів, пошуку логічних прогалин в аргументації або аналізу помилок (протягом годин, відведених на самостійну роботу у рамках опанування навчальної дисципліни);

- застосування генеративних моделей для реферування ідей, тем для есе чи презентацій, удосконалення структури майбутньої роботи, але не для написання фінального тексту роботи;

- використання інструментів ШІ для перекладу та аналізу наукових матеріалів іноземними мовами, що сприяє глибшому дослідженню теми та розширенню джерельної бази;

- зберігання (архівування) історії запитів (промптів) до моменту оцінювання для забезпечення підтвердження на вимогу викладача власного авторського внеску та самостійності виконання завдання.

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи навчання

1. Методики підходу «Інтегроване навчання предметі й іноземної мови» (*CLIL / Content and language integrated learning*)

2. Викладання з підтримкою (*scaffolding*, наочні методи): мультимедійна лекція – демонстрація, ілюстрація, розповідь, бесіда.

3. Комунікативний метод (мозковий штурм, обговорення, когнітивна мапа).

4. Практичні методи: вправи та тести (зокрема, виконання тестових завдань на множинний вибір, доповіді).

5. Робота з підручником та конспектом лекцій.

6. Аудіометод, відеометод.

8. Методи контролю

1. Метод проміжного письмового контролю (тест, множинний вибір, обсяг – 30 запитань. Час виконання – 15 хвилин на платформі *Moodle*).

2. Метод усного контролю: бесіда, дискусійне питання, мультимодальна презентація.

3. Метод самоконтролю та взаємоконтролю (дистанційно).

4. Метод керованої самостійної роботи: підготовка до практичних занять і тестових завдань.

5. Методи підсумкового контролю: письмовий залік (тест у формі множинного вибору. Обсяг – 40 запитань, на кожне 4 відповіді до вибору. Час виконання – 20 хвилин на платформі *Moodle*).

**9. Схема нарахування балів (денна та заочна форма навчання)
Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі заліку**

Бали за роботу в семестрі та поточний контроль і самостійну роботу				Підсумкова робота	
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	залік	Сума балів
А. Проміжний письмовий тест (множинний вибір)	Б. Проміжний письмовий тест (множинний вибір)	В. Проміжний письмовий тест (множинний вибір)	Г. Проміжний письмовий тест (множинний вибір)	Х. Підсумковий письмовий тест (множинний вибір)	
15	15	15	15		
30		30			
60				40	100

Сумарна оцінка за курс складається із компонентів А, Б, В, Г та Х як їхня сума:

А, Б, В, Г – письмові роботи в семестрі (платформа Moodle) за Розділами 1, 2, 3, 4 (30 запитань з 4 відповідями до вибору, вірна відповідь на кожне з яких становить 0,5 балів. Кожна робота А, Б, В, Г – максимум 15 балів);

Х – підсумкова залікова робота (тест на множинний вибір) (максимум 40 балів).

Тест на множинний вибір (платформа Moodle) складається з 40

запитань з 4 відповідями до вибору, вірна відповідь на кожне з яких

– 1 бал. Час виконання 20 хвилин. Максимальна кількість балів 40.

Здобувач освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо він впорався з 50% навчального матеріалу, тобто набрав не менше 30 балів за Розділами 1-4. Максимальна кількість балів за семестр – 100.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання проміжного письмового тесту за розділами 1,2,3,4,

Вид діяльності «множинний вибір». Платформа LMS Moodle.

Матеріал – зміст відповідного розділу курсу.

Обсяг – 30 запитань, на кожне 4 пропоновані відповіді з однією правильною.

Оцінювання: кожна правильна відповідь – 0,5 бал, максимум 15 балів.

Час: загальний час виконання – 20 хвилин.

Критерії оцінювання підсумкової письмової роботи (залік)

Вид діяльності «множинний вибір». Платформа LMS Moodle.

Матеріал – повний зміст курсу.

Обсяг – 40 запитань, на кожне 4 пропоновані відповіді з однією правильною.

Оцінювання: кожна правильна відповідь – 1 бал, максимум 40 балів.

Час: загальний час виконання – 20 хвилин.

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати здобувач за роботу в семестрі для допуску до заліку – 30 балів.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання **результатів неформальної освіти**, якщо її зміст і результати відповідають меті та результатам навчання дисципліни «Вступ до мовознавства та літературознавства».

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджуючих документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою дисципліни «Вступ до мовознавства та літературознавства».
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах з відповідної тематики;
- сертифіковані програми за темами дисципліни «Вступ до мовознавства та літературознавства».

проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до **Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна**. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Розділи 1-2

1. Голубовська І.О. (Ред.) Вступ до мовознавства: Підручник. Київ: Академія, 2016. 318 с.
2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : Підручник. Київ.: Академія, 2008. 368 с.
3. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : Короткий нарис : Навч. посіб. Київ.: Вища шк., 2006. 143 с.
4. Монжалей Т. Вступ до мовознавства. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2016. 184 с.
5. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с. / Літовченко Я.М., Шевченко І.С. (2022). Англійська та українська ономастика у соціолінгвістичному ракурсі. *Х ювілейний Міжнародний заочний науковий форум “Сучасна германістика: філологія для життя” (Харків, 19 жовтня 2022)*. С.36-38.

Розділи 3-4

6. Галич О. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. 324 с..
7. Лапко О. А. Основи теорії літератури. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 114 с.
8. Шевченко І.С., Ізотова Л.І., Лаврінченко І.М. (2025). Від багатомовності до одномовної політики: дискурс влади в США. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип 1. С. 143-151 <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2025-1-6>
9. Hempfer, K. Fundamentals of Literary Theory. Cham: Palgrave Macmillan, 2024. 410 p.

Допоміжна література

Розділи 1-2

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Безгодова Н. С., А. О. Найрулін. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023.
3. Ганич Д. І., Олійник С.І. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища шк., 1985. 360 с.
4. Кійко Ю.Є., А. П. Агапій, Ю. Й. Мельник. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці : Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 718 с.
6. Силка А., Брага І., Дорошенко Л. Від звуку до тексту. Аналіз мовних одиниць різних рівнів. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2019. 348 с.

Розділи 3-4

7. Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Київ: Київський університет, 2009. 519 с.
8. Васильєв Є. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації. Луцьк: Твердиня, 2017. 532 с.
9. Географія і текст: літературний вимір. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 212 с.
10. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
11. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова. Львів: ПАІС, 2012. 342 с.
12. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова, О. Бойченка. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
13. Літературознавча енциклопедія: у двох томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
14. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ Академія, 1997. 752 с.
15. Література non fiction: теоретичний вимір / укл. Т. Черкашина, за наук. ред. О. Галича. Київ: Видавництво Дмитра Бураго, 2018. 272 с.
16. Ференц, Н. С. Основи літературознавства: підручник. Київ : Знання, 2011. 431 с.
17. Черкашина Т., Юрченко В. Геопоетика Святої Землі в романі Е.-Е. Шмітта «Le défi de Jérusalem». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2024. Вип. 69. Т. 1. С. 154-158.
18. Черкашина Т. Проблема авторства перекладеного художнього тексту: автор vs перекладач (на прикладі українських перекладів «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов.* 2026. Вип. 103. С. 167-175. <https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-20>
19. Schilling, E. Theorizing Literature: Literary Theory in Contemporary Novels and their Analysis. Cham: Palgrave Macmillan, 2024. 212 p.
20. Baldick, C. The Oxford Dictionary of Literary Terms. Oxford: Oxford University Press, 2015. 392 p.
21. Childs, P., Fowler, R. The Routledge Dictionary of Literary Terms. London; New York: Routledge, 2006. 273 p.

11.Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Лінгвістичний портал MOVA.info. Режим доступу <http://www.mova.info/>

Український мовно-інформаційний фонд . Режим доступу <http://www.ulif.org.ua>

World Lecture Hall. Режим доступу <http://www.utexas.edu:80/world/lecture/>

A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory. Режим доступу:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781118325988>